

(המשך מעמוד 15)

דיעות יוניות מובהקות. האיש נשא חן בעיני יותר ויותר. משום כך השתמשתי בהזדמנות הנדירה שניתנה לי, בנישאתי את נשיא, להעלות את הרעיון שאיש זה יכול לכהן כראשי-ממשלה.

מובן שהיתה זו או הצעה בלתי-מעשית בהחלט. הנשיא לו היה יכול להטיל את התפקיד עלי, גם אילו רצה בכך, כי יצחק רבין לא היה אז חברי-כנסת. על-פי חוק, רק חברי-כנסת יכול להרכיב ממשלה.

..תנו לו שאנס"

ה הצעה התגשמה באופן בלתי-צפוי כעבור חמש שנים, בנסיבות שהן נחלת ההיסטוריה. גולדה הובילה את המדינה למלחמה, כפי שצפיתי. משה דיין הוכיח שהוא לא-יוצלח גמור, כפי שטענו תמיד. המדינה רצתה בראשי-ממשלה חדש, שלא היה לו חלק בתקופת-המחדל. מועמד

לים: "לרבין היה מזל — הרבה מזל. עכ"ש היו עליו הוכיח שקול ותנופה". במאמר הזהרתי את רבין, שאם לא יטול את היוזמה לידיו ויחדש את פני המערכת, "החידוש יישחק, התנופה תאבד, והפיאודל לים ימישכו לשלוט".

מאז, במשך שזוש שנים ארוני כות, ראיתי כיצד מתגשמות אודי הרות אלה. כאב לי הלב, מפני שאבדה הזדמנות גרוזה לשינוי פני המדינה. וגם מפני שיצחק רבין יכוד היה להיות ראשי-ממשלה גדול הרבה יותר.

להגן על רבין

ב משך שזוש השנים האחרונות מצאתי עצמי מאות פעמים במצב קשה. שוב ושוב נשאלתי: "ניכר שאתה אוהד את האיש. מדוע?" נשאלתי כך על-ידי אנשים בשוק, על-ידי ראשי מיפלגות, על-ידי ידידים פוליטיים, על-ידי ראש ממשלת-אוסטריה, על-ידי אישים בכירים באש"ף, התקשיתי להסביר.

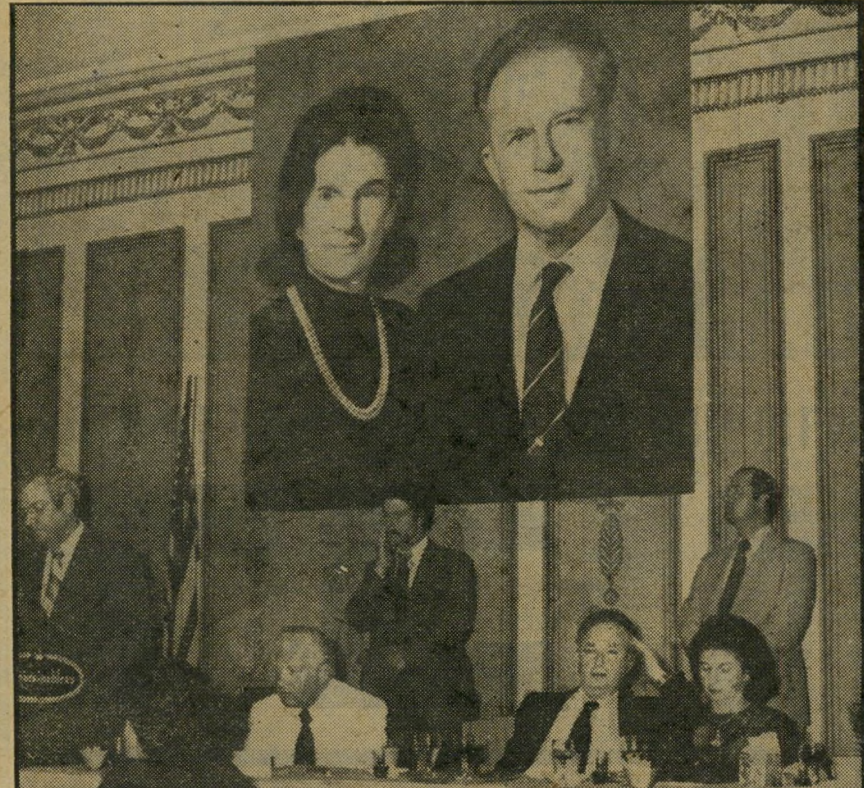
כי התנגדתי לרבים ממעשיו של יצחק רבין, והייתי ער לכל מחדליו. מתחתי עליו ביקורת קשה, ולפעמים קטלנית. הייתי אחראי לפירסום הפרשות שכירסמו את

יצירת קשרים הדוקים עם זולתו. האיש חי, כאילו, בתוך מיכצד פרי טי, מאחורי הוימה וחפיר. הוא עצמו מודע לחולשה זו היטב. כי שנות כהונתו עשה מאמץ כביר להתגבר עליה. כפי שקורה תמיד במיקרה כזה, הפריז בניסיונות אלה. הופעותיו בבתי-ספר ובמקומות-ציבור אחרים, שעוררו לא פעם גיחוך, היו ניסיון מודע להתגבר על תקלה זו.

אפשר היה לחוש באי-נוחותו, כשהופיע לפני ציבור. היא התבטאה באותן תכונות היצוניות מוכרות: החיוך העצבני שלא-במקומו, המינהג המורר להדגיש את המי לים הלא-נכונות במישפט. השגיאות הי לשוניות, היציבה הבלתי-נוחה של הגוף. כל אלה נעלמו כלא-היו כשהיה לו מה לומר, דברים שבאו מן הלב. כאשר נדחף על-ידי רגש חזק, נשברו מחסומי-התיקשור רת: בהלווייה של דוד, ובראיון-ההתפטרות שלו.

גם בשיחות פרטיות, בביתו, היו סממנים אלה נעלמים כליל. גם אז לא עסק במה שהאנגלים קוראים "SMALL TALK", שיחת-חולין להנעתם האווירה. הוא חש בנוח רק כשדיבר לעניין, ועל נושאים שעניינו אותו. אך לא פעם הפתיע בחושי הומור צברי יבש.

מפוגרותו מנעה ממנו גם לקב

לאה ויצחק רבין: בתקופת כהונתו כשגריר ובעת ביקורו האחרון בארצות-הברית

עצות. היו לו יועצים רבים, אך נדמה שלא קיבל את עצותיו של איש מהם. מקורביו היו לו עוזרים נאמנים, אך לא שותפים לתהי לטות. כסופו של דבר סמך רבין על עצמו בלבד.

משום כך לא היה מסוגל לטפל בשני נושאים מרכזיים ששיעממו אותו: הכלכלה והמיפלגה. כמו בן-גוריון, התרכזו כולו בענייני הוגי וביטחון, ולא נמשך לבעיות כלכליות ו-חברתיות. אך בעוד בן-גוריון סמך על עוזרים שהיו דיקטטורים לכללים — כמו לוי אשכול ופינחס ספיר, לא מצא רבין אדם שיהיה מוכן ומסוגל — לקבל עול זה על עצמו. רבין היה מודע לפגם זה, ומדי פעם אף עשה מאמץ רצוני להיכנס לנושאים אלה. אך בכל פעם התייש במהרה, וחזר לתחום שבו הרגיש כמו ב-בית.

כך היה גם יחסו למיפלגה. החיים ה-מיפלגתיים הבחילו אותו, הוא, כרבים אחרים, קציני-צבא ובעלי מיקצועות אחרים שבהם שולט ההיגיון האובייקטיבי, מאס בפטפטת הנוראה, בתכונות המכוערות, ב-רגשות הבלתי-סבירה, בתוסר-התכליתיות של החיים המיפלגתיים. רק לקראת הת-מודותו השנייה עם שימעון פרס נזכר רבין שהוא זקוק למיפלגתו, ועשה מאמץ גדול לכבוש אותה במאוחר.

(המשך בעמוד 23)

לספר לו על המגעים הפרטיים שהיו עם נציגי אש"ף, לפני שקמה המועצה הישראלית למען שלום ישראל-פלסטיני ונפתחו המגעים הרשמיים בינה לבין ה-מנהיגות הפלסטינית. רבין הקשיב, העני את הערותיו, ניהל ויכוח גינוני. ענייני, בלא רגשות. לא הצלחתי לשכנע אותו, אך תמיד היתה לי ההרגשה שהדבר ייתכן ביום מן הימים, כאשר ישתנו הנסיבות הפוליטיות.

אולם מעולם לא ניסה להפריע לי, ו-לאחר-מכן לחברי, לקיים מגעים אלה. הוא פיקסס בתועלתם, התנגד למגמתם, אך לא עשה דבר כדי להערים בדרכם מיכשולים בלתי-חוקיים.

קודמו היו בני ספק מפעילים נגדו את שירותי-הביטחון, תוך עיוות החוק. ייתכן מאד כי כך יעשו יורשיו, אך בתקופת כהונתו של רבין היה בטוח, לפחות, כי בני המוסדות יפעלו במיפגרת החוק.

אדם בלי תיקשורת

ה זדשתו העיקרית של רבין כראשי הממשלה היתה בתחום התיקשורת. רבין הוא, מטיבעו, אדם גמור ומסוגר בתוך עצמו. מן הסתם היה ביזדותו ביישן וכורה, ויד שומד להתגונן מפני פגיעות על-ידי אי-

שילטונו, ובכל-זאת...

בכדיזאת, מה? הייתי בטוח כי יצחק רבין הוא אדם בעל ערכים — אם ייסלח לי השימוש במונח ירחמיאלי זה. הייתי משוכנע לחלוטין כי מידת אחריותו, האמנתי שבשום מיקרה לא יצח לאינטרס אישי שלו להשפיע עליו לעשות דבר שהוא לרעת המדינה — במור דע, מכל-מקום. ידעתי שאין הוא פועל למען הכותרת של יום-המחרת, שאינו הרפתקן. כפי שנאמר לא פעם: "אפשר לישון בשקט בלילה".

רבות דובר בהמות האנאליטי של יצחק רבין. אנאליזה פירושה — פירוק עניין לגורמים. ראית המרכיבים של ה-בעייה. בזה היה כוחו של רבין: הוא היה מסוגל לבחון מצב קיים, לשקול את ה-אפשרויות המעשיות השונות ואת הסכנות הטמונות בו, להתליט החלטה סבירה. בזה היה כוחו, ובוה גם היתה חולשתו. מוח אנאליטי אינו, בהכרח, מוח יוצר. ה-כושר להתמודד עם מציאות אינו זהה, בהכרח, עם הכושר לדמיון מציאות אחרת, ולפעול למען בנייתה. אנאליזה יכולה להיות ההיפך מציורה.

רבין אינו אמן פוליטי, המשוד למחוק או לספר, הרואה בעיני רוחו עולם אחר והניוש לבנייתו. הוא אדם הרואה בעיות קיימות, ומנסה למצוא להן תשובות במי-גרת הקיים.

דוהו של רבין עלתה כימעט מעצמה, והוא זכה ברוב.

מעולם לא התחיל ראשי-ממשלה בישראל במליון ציבורי כה עצום, כהנה מאשראי ציבורי כה עצום, כמו יצחק רבין, במשך כמה חר דשים היה כימעט דיקטטור. לא היה לו תחילה, המיפלגה, שהצרה את צערו של דוד בן-גוריון גם בשיא שירטונו, חלה לתפקד, האופוזיציה היתה חסרת-אונים.

שמחתי כאשר נבחר רבין, והרדתי לגורל שילטונו. ידעתי כי אשראי כזה כפי שניתן לו, יכול להתבזבז בקל.

בשעה שאני כותב דברים אלה, אני מעלעל בגיליונות העולם הזה מאותם ימים. ערב בחירתו, בגיליון (1912) שנשא את התאריך 24.4.74, כתבתי מאמר שנשא את הכותרת "תנו לו שאנס!" ואת כותרת המישה: "יש לעזור לרבין להקים ממשלה — בתנאי שיכריזו אלתר על בחירות חד-שות". המאמר הסתיים במילים: "ליצחק רבין יש עכשיו הזדמנות גדולה. מגיע לו שהכוחות המתקדמים במדינה יעזרו לו — אם אכן הוא מוכן לנצל אותה למען ה-שינוי, השלום והצדק הסוציאלי."

וכעבור שבוע, בגיליון (1913) שנשא את התאריך 1.5.74, הכתרתי את מאמרי במי-לים: "לשום ראשי-ממשלה מיועד ביש-ר אל לא היתה הזדמנות לחולל שינוי כמו שיש ליצחק רבין". המאמר הסתיים במי-